

1 Projekt edukacyjny „Europejczycy, Polacy, Obywatele” TEMAT VIII: Prawo

 kurierwilenski.lt/2014/11/27/projekt-edukacyjny-europejczycy-polacy-obywatele-temat-viii-prawo/

Autor: [luci](#)

27 listopada 2014

-
-
-
-
-

Z prawem, czyli zbiorem reguł zachowania ludzkiego mamy do czynienia już od najmłodszych lat. Jednakże w dzieciństwie prawa wydają się być jedynie nakazami i zakazami rodziców, które nie zawsze dla dziecka wydają się być uzasadnione i sprawiedliwe.

Jednakże rodzice w ten sposób przybliżają dzieciom świat, w którym nie ma możliwości zachowywania się tylko według własnej woli. Świat dorosłego człowieka, mieszkańca konkretnego państwa, jest światem, w którym ustanowione są prawa, obowiązki, zakazy i nakazy regulujące wiele sfer życia. Są one uregulowane w przepisach prawnych, których przestrzegania pilnuje państwo, a dokładniej odpowiednie instytucje — niezawisłe sądy.

Prawo pomaga ułożyć życie w społeczeństwie i między państwami. Wprowadza ono porządek oraz poczucie bezpieczeństwa. Dzięki niemu możemy nie tylko przewidywać zachowanie innych podmiotów, ale i lepiej kierować własnym postępowaniem. Dzięki temu wiemy, że możemy bronić swoich praw (np. własności), a jeżeli są one naruszone, możemy domagać się odszkodowania i pociągnięcia sprawcy wykroczenia do odpowiedzialności za swój czyn. Prawo jest też instrumentem pokojowego rozwiązywania sporów np. poprzez możliwość rozpatrzenia sprawy przed sądem. Za złamanie przepisów prawnych grozi odpowiedzialność, która może przybrać najróżniejsze formy — może to być jedynie upomnienie, grzywna, areszt domowy, kara pozbawienia wolności w zawieszeniu albo nawet dożywotnie pozbawienie wolności.

W każdej sytuacji życiowej warto wiedzieć, że brak wiedzy o prawie nie zwalnia osoby z odpowiedzialności za jego naruszenie. Człowiek, który nie orientuje się w swoich prawach i obowiązkach, może popaść w konflikt z prawem. Wyobraźcie sobie najprostszą sytuację, gdy osoba prowadzi samochód bez prawa jazdy i pod wpływem alkoholu, a co gorsza, dochodzi do stłuczki i naruszenia zdrowia innego uczestnika ruchu. To, że osoba będzie się tłumaczyć brakiem wiedzy o tym, że nie można prowadzić pojazdu pod wpływem alkoholu i bez prawa jazdy, nie uchroni jej od odpowiedzialności za swój czyn.

Reklama

W uniknięciu kłopotów i działań niezgodnych z prawem pomoże poznanie źródeł prawa obowiązujących w danym państwie. W państwach europejskich prawo jest spisane w ustawach (uchwalane przez parlament danego państwa i obowiązujące na obszarze całego państwa) oraz aktach wykonawczych (dokumentach, które uzupełniają ustawy — np. rozporządzenia i dekrety wydawane przez premiera lub ministrów). Oprócz tego istnieją przepisy wewnętrzne, które są

wydawane przez organy państwa i dotyczą wyłącznie spraw wewnętrznych administracji państwa. Nie dotyczą one praw i obowiązków obywateli. Do źródeł prawa danego państwa zalicza się również prawo miejscowe. Przepisy prawa miejscowego obowiązują na określonym w nich terytorium — np. obszarze danego samorządu. Co ciekawe, zaskakującą opłatę na terytorium swojego samorządu wprowadziła władza miasta Połagi. Jej decyzją ustanowiono „Podatek od poduszki” dla osób, które przyjeżdżają do kurortu i spędzają w nim noc. Jest to ustanowione w aktach prawnych, więc chcąc nie chcąc człowiek spędzający noc w hotelu w Połędzie musi taki podatek zapłacić.

W każdej sytuacji życiowej warto wiedzieć, że brak wiedzy o prawie nie zwalnia osoby z odpowiedzialności za jego naruszenie. Fot. Marian Paluszkiewicz

Oczywiście nikt nie jest w stanie poznać i zapamiętać wszystkich przepisów prawnych. Nie ma też takiej potrzeby, gdyż z pomocą dla zwykłych obywateli przychodzą prawnicy, notariusze, adwokaci czy radcy prawni. Są oni osobami wyspecjalizowanymi w jednej lub kilku dziedzinach prawa. Warto jest więc wiedzieć, do kogo w danej sytuacji najlepiej się zwrócić. Czasami pomoc prawna może być oferowana również nieodpłatnie. Przykładem takiej pomocy na Litwie jest m. in. Europejska Fundacja Praw Człowieka (EFHR), która prowadzi Centrum Pomocy Prawnej, w którym udziela bezpłatnych konsultacji prawnych, pomaga w sporządzeniu pism i w imieniu klientów nieodpłatnie prowadzi sprawy przed sądami. Przypominamy również w swoich ulotkach (dostępne na stronie www.efhr.eu), w których np. informujemy o tym, aby nigdy nikomu nie dawać oryginałów dokumentów (tylko kopie), nie przekraczać terminów, w których można się odwołać od pisma lub go zaskarżyć, zachowywać kopertę, w której otrzymane zostało pismo. Oprócz tego, nie należy nikomu podawać swoich danych osobowych innych niż imię, nazwisko, adres zamieszkania i kontakt telefoniczny. Przypominamy również, że administracja publiczna musi odpowiedzieć na list petenta w ciągu 20 dni pracy. Na świecie występują różne systemy prawne i to właśnie wiedza o źródłach prawa pozwala je wyróżnić. Wiedząc, czy prawo jest spisane w ustawach i aktach wykonawczych, czy pochodzi z

precedensów sądowych (orzeczeń sądów na które same powołują się w późniejszych orzeczeniach), z prawa zwyczajowego, czy może ze źródeł religijnych (np. Koran) łatwiej jest je znaleźć i poznać. Jednakże prawo każdego państwa ma swój specyficzny charakter pomimo tego, że może być spisane w tym samym źródle prawa (np. ustawie). Na przykład ustawy, odnoszące się do ruchu drogowego i jego użytkowników, w różny sposób mogą regulować wiek uprawniający do uzyskania prawa jazdy. Nie ma jednego idealnego systemu prawa, a wszystko zależne jest od kultury i historycznego dorobku społeczeństwa. Dlatego też jadąc do innego państwa, w celu uniknięcia nieprzyjemnych sytuacji, warto chociaż minimalnie poznać obowiązujące w tym państwie prawo.

EFHR

Podobne artykuły:

- [Europejska Fundacja Praw Człowieka na dożynkach w...](#)
- [Kolejny sukces EFHR i Szkoły Średniej w Trokach](#)
- [Sukces EFHR w sprawie wygnania z kościoła turystów z...](#)
- [Przemówienie Waldemara Tomaszewskiego w Parlamencie...](#)
- [Zapraszamy na bezpłatne szkolenia z zakresu praw...](#)